

راهنمای

مقدمه علم حقوق

www.ketab.ir

تألیف:

سندس طبیعی یگانه

سرشناسه : طبیعی یگانه، سندس، ۱۳۶۵ -
 عنوان و نام پدیدآورنده : راهنمای مقدمه علم حقوق / سندس طبیعی یگانه
 مشخصات نشر : تهران: صعود، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۶۰ ص.:
 شابک : ۱۷۹/۰۰۰ ریال : ۲-۳-۳۳-۹۴۰۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 ضوع : حقوق
 ردی کد : ۱۳۹۳/۲۲/۲۳۰ K
 بهین دیویی : ۳۴۰
 ملی کتابشناس ملی : ۳۴۵۱۵۰۱

- راهنمای مقدمه علم حقوق
- تألیف و گردآوری: سندس طبیعی یگانه
- ناشر: انتشارات صعود
- نویت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۳
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- ایده دهنده و مجری طرح: مهندس امیررضا طباطبایی
- صفحه‌آرایی و طرح جلد: هیوا میرزائی
- (۸۸۷۳۸۷۸۹ - ۰۲۱ - ۵۶۳۵۳ - ۰۹۱۹۲)
- چاپ و صحافی: چاپ دانشگاه خوارزمی
- بها: ۱۷۹/۰۰۰ ریال
- شابک : ۲-۳-۳۳-۹۴۰۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ و نشر محفوظ می باشد .

(هرگونه کپی برداری، شبیه سازی و نسخه برداری به هر نحو و شکل پیگرد قانونی دارد)

تقدیم به

آموزگارانم

مادرم

پدرم

و تمام کسانی که مفاهیم دانش و عشق را
به من آموختند....

www.ketab.ir

به نام خدا

مقدمه مولف

با نام و امید به خدا آغاز می کنیم که تنها دادگر مطلق هستی است و نیکی و بدی حتی اگر به اندازه ذره ای باشد ((مثقال ذره)) از نظرش دور نخواهد بود. ما انسان هستیم و جایز الخطا و قطعاً نمی توانیم مانند دادارمان عادل مطلق باشیم اما می توان با توکل به او و با استعانت از خودش و فدا شدنش و متون مقدسش، تا جایی که می شود عادلانه رفتار و عادلانه قضاوت کرد.

با احترام به تمام رشته ها و مشاغل جامعه که همگی شریف هستند، بیان می کنم که حقوق شرافت و قداست دیرپری در دین ما از جنس زمین و زمینی ها نمی تواند باشد. فارغ التحصیلان این رشته وکیل، دادستان، قاضی و... در شکل های مختلف طلیعه داران عدالت و راستی باید باشند؛ که اگر غیر از این باشد، بیایه و بی حساب و قشنگی برای زندگی نیست. وظیفه خطیر ما تشخیص حق از ناحق و دفاع از حق و راستی است. مرز این دو گاه بسیار باریک است و وظیفه ما دشوار. امید آنکه با یاری پروردگار و بسبب دانش و با تکیه به وجدانی آگاه بتوانیم از پس این مهم برآیم.

این کتاب بر اساس کتاب «مقدمه علم حقوق» تألیف سبطی زنجانی پژوه، تنظیم گردیده است و برای این واحد درسی در نظر گرفته شده است. امید است که کتاب حاضر بتواند کمکی در راستای ارتقای علمی دانش پذیران و دانشجویان عزیز بنماید.

باتشکر از جناب آقای مهندس حسین محمدیان مسئول انتشارات صعود، مسئول رشته آموزش عالی آزاد گفتگو و جناب آقای مهندس امیررضا طباطبایی مجری طرح، مسئول دپارتمان پیام نور در آموزش عالی آزاد گفتگو و همچنین سرکار خانم وکیلی مسئول اجرایی انتشارات صعود واحد نشر آموزش عالی آزاد گفتگو و جناب آقای میرزایی مسئول تولید انتشارات صعود

سربلند و پیروز باشید

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	فصل اول - دانش حقوق
۲۷	نمونه سؤالات فصل اول
۳۷	فصل دوم - قاعده حقوقی
۵۳	نمونه سؤالات فصل دوم
۶۱	فصل سوم - بانی و اهداف حقوق
۷۵	نمونه سؤالات فصل سوم
۸۱	فصل چهارم - نظام ملایم حقوقی
۸۹	نمونه سؤالات فصل چهارم
۹۳	فصل پنجم - منابع حقوق
۱۱۵	نمونه سؤالات فصل پنجم
۱۲۵	فصل ششم - قلمرو اجرای قواعد حقوقی
۱۳۵	نمونه سؤالات فصل ششم
۱۳۹	فصل هفتم - تفسیر قواعد حقوقی و فنون استدلال
۱۴۹	نمونه سؤالات فصل هفتم
۱۵۳	آزمون فراگیر پیام نور آذر ۱۳۹۰ و دی ماه ۱۳۹۱
۱۵۶	نمونه سؤالات آزمون دانش پذیر فراگیر پیام نور بهمن ۹۲ و اسفند ماه ۹۳
۱۵۹	منابع و مراجع

فصل اول

دانش حقوق

❖ تعریف علم حقوق:

شاخه‌ای از دانش اجتماعی که به بررسی استدلالی و روشمند مقررات حاکم بر جامعه و دولت (خاص الزام آور) می‌پردازد و چگونگی پیدایش و سیر تحول، وضع و تصویب و تفسیر و استنباط و بالاخره اجرای آنها را مورد بحث قرار می‌دهد.

اصطلاح علم حقوق در دو مفهوم خاص و عام به کار می‌رود. معنای خاص، به بررسی مقررات الزام آور اجتماعی، چگونگی دادرسی و حداکثر، چگونگی وضع این قوانین محدود می‌شود. در معنای عام، افزون بر این، بررسی عرصه‌های دیگری که با مقررات اجتماعی مرتبط است نظیر تاریخ حقوق، فلسفه حقوق، آیین استنباط حقوق، جامعه شناسی حقوق و ... را در بر می‌گیرد. مقصود ما از علم حقوق در این درس، حقوق به معنای عام است.

❖ موضوع علم حقوق:

موضوع علم حقوق بسته به تعریف ما از این علم متفاوت است. موضوع اصلی حقوق، مقررات و قواعد الزام‌آور اجتماعی است ولی منحصر به آن نیست. مهمترین و اصلی‌ترین موضوع علم حقوق، مقررات حاکم بر جامعه است که به صورت نوشته و نانوشته، حقوق و تکالیف اشخاص حقیقی و حقوقی، چگونگی استیفای این حقوق را مشخص کرده و به جامعه نظم می‌بخشد. علاوه بر این، موضوعات دیگری چون انطباق و عدم انطباق قواعد حقوقی بر عدالت و ارزش‌های اخلاقی، لزوم ثبات یا تحول این قواعد، ریشه وقوع جرایم و راه‌های پیشگیری از آن، ... را نیز شامل می‌شود. به همین دلیل جرم‌شناسی که بیشتر به روانشناسی و جامعه‌شناسی نزدیک است، از موضوعات علم حقوق به معنای عام به شمار می‌آید و علم میان رشته بین حقوق و دیگر علوم است.

❖ روش مطالعه - تحقیق در علم حقوق

برای مطالعه هر موضوعی روش متناسب با آن استفاده می‌شود. مثلاً در تاریخ حقوق از روش نقلی و تاریخی، در فلسفه حقوق از روش عقلی و فنی استفاده می‌شود و روش واحدی برای مطالعه موجود نیست. مطالعه حقوق در معنای خاص نیز همین است که هر چه ارتباط حقوق با سایر رشته‌ها موجب چنین حالتی می‌گردد. از طرفی حقوق سه چهره دارد که هر یک به شیوه مطالعه خود را دارد. این سه چهره عبارتند از:

۱. وضع قوانین و مقررات (حقوق مداری)
۲. فهم قوانین و مقررات (حقوق دانی)
۳. اعمال و اجرای قوانین و مقررات (حقوق ورزی)

❖ اهداف آموزش علم حقوق

۱. مهمترین هدف، آشنایی طالبان این دانش با حقوق و تکالیف و آشنایی با نظام حقوقی کشور خویش است.
۲. تعلیم فن استنباط حقوق و شناخت شیوه‌های تطبیق قانون بر موارد خاص.
۳. بررسی نقادانه قواعد حقوقی تا با پیشنهاد جدید به تصحیح و تکمیل نظام حقوقی پرداخته شود.

❖ رابطه علم حقوق با سایر علوم نزدیک و مرتبط

علم حقوق با دیگر شاخه‌های علوم اجتماعی، نظیر جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، اقتصاد، فلسفه، فقه، برخی شاخه‌های دیگر علوم نظیر علوم طبیعی و ریاضیات نیز ارتباط دارد. این ارتباط به دو عامل شدت و ضعف می‌یابد:

۱. نزدیکی و دوری موضوع علم حقوق با موضوع دیگر علوم.
 ۲. نوع مکتب حقوقی و نظام حقوقی مبتنی بر آن مکتب.
- علم حقوق در تمام مکاتب، در مرحله حقوق ورزی (دادرسی و اجرا) کم و بیش از دیگر علوم کمک می‌گیرد ولی در مراحل حقوق‌گذاری (وضع قوانین و مقررات) بسته به مکاتب حقوقی، متفاوت خواهد بود. مثلاً در مکتب حقوق طبیعی، استفاده از علم تاریخ و جامعه‌شناسی کمتر است اما از علوم عقلی به شدت استفاده می‌شود. در نظام‌های